ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра хірургії та акушерства

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри
_____ Роман ПЕРЕДЕРА
(протокол «03» вересня 2026 року№2)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

КІНОЛОГІЯ

Полтава
2026 / 2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Кінологія» для здобувачів вищої освіти

Мова викладання: державна

Розробники: О. Туль, доцент кафедри хірургії та акушерства, доктор філософії зі спеціальності Ветеринарна медицина.

«02» вересня 2026 року _____ Олександра ТУЛЬ

©ПДАУ 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти *(обов'язкова чи вибіркова)*	вибіркова
Рік навчання (шифр курсу)	ЗС_бд_2023[1] (МФк)
Семестр	3
Лекції (годин)	16
Практичні / семінарські заняття (годин)	14
Лабораторні заняття (годин)	-
Самостійна робота (годин)	60
у т. ч. індивідуальні завдання (*вказати форму*), годин	-
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: надати здобувачам вищої освіти теоретичні знання й практичні навички з питань: 1) вивчення анатомічних особливостей, фізіології та психології собак; 2) аналізу природних інстинктів, соціалізації та формування поведінки собак; 3) освоєння методів і прийомів дресирування собак різного віку та порід; 4) формування свідомого підходу до утримання, догляду та виховання собак.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Базові знання з біології, хімії.

4. Компетентності:

загальні:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми;
- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- знання та розуміння предметної області і професійної діяльності з можливостями проведення досліджень на відповідному рівні;
- прагнення до збереження навколишнього середовища, забезпечення та дотримання безпечних умов праці;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

5. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Установлювати зв'язок між умовами годівлі й утримання собак та їхнім екстер'єром та конституцією, основними захворюваннями.

ПРН 2. Збирати анамнестичні дані, відомості про породу та особливості розвитку.

ПРН 3. Володіти основними методами і прийомами дресирування собак.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання *(визначений освітньою програмою)*	**Очікувані результати навчання навчальної дисципліни**
ПРН 1. Установлювати зв'язок між умовами годівлі й утримання собак та їхнім екстер'єром та конституцією, основними захворюваннями.	Знати основні поняття екстер'єру, конституції, годівлі, утримання, поширених захворювань собак.
	Знати основні елементи анатомічної будови та фізіологічних функцій, необхідних для оцінки стану здоров'я.
	Володіти основними прийомами оцінки екстер'єру та конституції собак.
	Аналізувати взаємозв'язок між умовами утримання і здоров'ям тварини.
ПРН 2. Збирати анамнестичні дані, відомості про породу та особливості розвитку.	Збирати анамнестичні дані.
	Ідентифікувати породу та її особливості.
	Визначати етапи та особливості розвитку тварини.
ПРН 3. Володіти основними методами і прийомами дресирування собак.	Володіти основними методами та прийомами дресирування собак.
	Застосовувати методи дресирування на практиці.

6. Методи навчання і викладання:

- словесні методи (лекція, розповідь, пояснення, інструктаж);
- наочні методи (ілюстрування, демонстрування, спостереження);
- практичні методи (дослідні роботи, лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування);
- методи усного контролю (опитування, колоквіум);
- методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота);
- комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, *дистанційне навчання).

*/ за потребою (в разі дистанційного навчання).

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Введення в кінологію.
Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості собак.
Тема 3. Екстер'єр собак та конституція.
Тема 4. Утримання і годівля собак.
Тема 5. Хвороби собак і надання першої допомоги.
Тема 6. Походження та породи собак.
Тема 7. Розведення собак.
Тема 8. Основи дресирування.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма *(ЗС_бд_2023[1] (МФк))*			
	усього	у тому числі		
		л	п	с. р.
Тема 1. Введення в кінологію	6	2	-	4
Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості собак	10	2	-	8
Тема 3. Екстер'єр собак та конституція	8	2	2	4
Тема 4. Утримання і годівля собак	8	2	2	4
Тема 5. Хвороби собак та надання першої допомоги	12	2	2	8
Тема 6. Походження та породи собак	10	2	-	8
Тема 7. Розведення собак	16	2	4	10
Тема 8. Основи дресирування	20	2	4	14
Усього годин	**90**	**16**	**14**	**60**

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма *(ЗС_бд_2023[1] (МФк))*
Тема 1. Екстер'єр собак та конституція. Будова й основні відхилення від норм. Визначення віку по зубах. Конституція собак. Поняття про конституцію та її значення при відборі племінних і користувальних собак. Конституційні типи собак, особливості їх екстер'єру і поведінки.	2
Тема 2. Годівля собак. Поживні речовини (білки, жири, вуглеводи, харчові волокна, мінеральні речовини, мікроелементи, вітаміни), необхідні для організму собак. Характеристика основних продуктів, що застосовуються для годівлі собак.	2
Тема 3. Хвороби собак і надання першої допомоги. Поняття про хвороби собак. Ознаки здорової і хворої собаки. Надання першої допомоги. Техніка дачі ліків хворій собаці.	2
Тема 4. Розведення собак. Методи розведення. Поняття про відбір, підбір і систему племінної роботи в клубах собаківництва. Статевий цикл собаки. Поняття про статеву зрілість і терміни її настання у кобелів і сук. Тічка і в'язка сук. Щенність, її тривалість та зовнішні ознаки. Пологи.	4
Тема 5. Основи дресирування. Зоопсихологічні особливості поведінки собак. Собака в родині людини. Взаємовідносини дресирувальника і собаки. Схема організації інстинктивної поведінки. Генетичні фактори поведінки. Функціональна організація центральної нервової системи. Вправи з початкового курсу дресирування.	4
Разом	**14**

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма *(ЗС_бд_2023[1] (МФк))*
Тема 1. Введення в кінологію. Собака як біологічний вид, зоологічна класифікація. Історія розвитку кінології. Міжнародні кінологічні організації.	4
Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості собак. Система органів руху. Скелет собаки. Будова кісток, суглобів. Їх значення і функції. М'язова система, будова м'язів та їх функції. Поняття про м'язові втомлення та їх причини. Значення фізичного тренування для розвитку м'язової системи. Біомеханіка руху.	8
Тема 3. Екстер'єр собак та конституція. Екстер'єр та кондиція собаки. Проведення вимірювань.	4
Тема 4. Утримання і годівля собак. Утримання собак. Утримання собак у вольєрах, на прив'язі, вільне утримання та в квартирі. Вплив умов утримання на працездатність собак. Особливості утримання сук у період тічки. Вичісування, миття та купання собак.	4
Тема 5. Хвороби собак та надання першої допомоги. Поняття про незаразні і заразні хвороби. Травматичні пошкодження, теплові удари, укуси змій, отруєння, рахіт, авітамінози. Основні заразні хвороби собак. Коротке ознайомлення з основними заразними хворобами собак. Сказ, чума плотоїдних, ентерит, гепатит, гельмінтози, демодекоз, сверблячка, стригучий лишай, шкірні паразити. Заходи профілактики зараження і розповсюдження хвороб.	8
Тема 6. Походження та породи собак. Породи собак. Зоологічна та продуктивна кваліфікація порід. Характеристика та стандарти собак. Особливості поведінки собак різних порід.	8
Тема 7. Розведення собак. Значення чистопородного розведення. Споріднене розведення, його позитивні та негативні сторони. Поняття про лінії і сімейства. Складання графіку використання собак для племінного розведення.	10
Тема 8. Основи дресирування. Виховання цуценят. Методика і техніка дресирування собак за дисциплінарними навичками. Методика і техніка дресирування собак для спеціальних служб. Правила і нормативи іспитів і змагань. Основи спортивних змагань із собаками.	14
Разом	**60**

10. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни «Кінологія» не передбачено.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмнихрезультатів навчання
ПРН 1. Установлювати зв'язок між умовами годівлі й утримання собак та їхнім екстер'єром та конституцією, основними захворюваннями.	Поточний: - опитування; - контрольна робота; - виконання завдань на практичних

	заняттях та їх захист; - виконання завдань самостійної роботи; - розв`язування тестів*; Семестровий: - залік.
ПРН 2. Збирати анамнестичні дані, відомості про породу та особливості розвитку.	Поточний: - опитування; - контрольна робота; - виконання завдань на практичних заняттях та їх захист; - виконання завдань самостійної роботи; - розв`язування тестів*; Семестровий: - залік.
ПРН 3. Володіти основними методами і прийомами дресирування собак.	Поточний: - опитування; - контрольна робота; - виконання завдань на практичних заняттях та їх захист; - виконання завдань самостійної роботи; - розв`язування тестів*; Семестровий: - залік.

*за потребою (у разі дистанційного навчання)

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				**Разом**
	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Опитування	Контрольна робота	
Тема 1. Введення в кінологію	-	2	3	15	25
Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості собак	-	2	3		
Тема 3. Екстер'єр собак та конституція	2	2	3	15	36
Тема 4. Утримання і годівля собак	2	2	3		
Тема 5. Хвороби собак та надання першої допомоги	2	2	3		
Тема 6. Походження та породи собак	-	2	3	16	39
Тема 7. Розведення собак	4	2	3		
Тема 8. Основи дресирування	4	2	3		

Разом	14	16	24	46	**100**

Шкала та критерії оцінювання

Опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
3 бали (максимальна)	Здобувач опанував та показав повний результат навичок за результатами навчання: уміння обирати ефективні методи і засоби утримання, годівлі, профілактики заразних і незаразних хвороб та лікування продуктивних, непродуктивних та екзотичних тварин, знання і розуміння особливості їх поведінки та психічної діяльності.
2 бали (мінімальна)	Здобувач показав мінімальний результат навичок за всіма результатами навчання.
0 балів	Здобувач не показав навичок за результатами навчання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Виконання завдань на практичних заняттях для тем № 3-5

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 бали (максимальна)	узагальнив та обґрунтував повний обсяг навичок, опанував завдання на практичних заняттях, які забезпечують передбачені результати навчання.
1 бал (мінімальна)	здобувач показав мінімальне виконання завдань за результатами навчання.
0 балів	Здобувач не виконав завдання на практичних заняттях, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Виконання завдань на практичних заняттях для тем № 7, 8

Кількість балів	Критерії оцінювання
4 бали (максимальна)	узагальнив та обґрунтував повний обсяг навичок, опанував завдання на практичних заняттях, які забезпечують передбачені результати навчання.
2 бали (мінімальна)	здобувач показав мінімальне виконання завдань за результатами навчання.
0 балів	Здобувач не виконав завдання на практичних заняттях, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Виконання самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 бали (максимальна)	Здобувач опанував та показав повний результат навичок за результатами навчання: уміння обирати ефективні методи і засоби утримання, годівлі, профілактики заразних і незаразних хвороб та лікування продуктивних, непродуктивних та екзотичних тварин, знання і розуміння особливості їх поведінки та психічної діяльності.
1 бал (мінімальна)	здобувач показав мінімальне виконання завдань за результатами навчання
0 балів	Здобувач не виконав завдання самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Виконання контрольної роботи тем № 1-5

Кількість балів	Критерії оцінювання
15 балів (максимальна)	Здобувач опанував та показав повний результат навичок за результатами навчання: уміння обирати ефективні методи і засоби утримання, годівлі, профілактики заразних і незаразних хвороб та лікування продуктивних,

	непродуктивних та екзотичних тварин, знання і розуміння особливості їх поведінки та психічної діяльності.
7 балів (мінімальна)	здобувач опанував теоретичний матеріал і відтворив його значну частину за запланованими результатами навчання.
0 балів	Здобувач не виконав завдання контрольної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Виконання контрольної роботи № 6-8

Кількість балів	Критерії оцінювання
16 балів (максимальна)	Здобувач опанував та показав повний результат навичок за результатами навчання: уміння обирати ефективні методи і засоби утримання, годівлі, профілактики заразних і незаразних хвороб та лікування продуктивних, непродуктивних та екзотичних тварин, знання і розуміння особливості їх поведінки та психічної діяльності.
8 балів (мінімальна)	здобувач опанував теоретичний матеріал і відтворив його значну частину за запланованими результатами навчання.
0 балів	Здобувач не виконав завдання контрольної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, необхідного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує навчально-наукова лабораторія хірургії та акушерства.

13. Політика навчальної дисципліни

Ключові принципи, якими керуються викладач і здобувачі вищої освіти: повага до особистості, доброзичливість і позитивне ставлення, довіра у взаєминах, партнерство. Активність, ініціативність і творчий підхід заохочуються.

– щодо термінів виконання та перескладання:

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були оцінені у встановлені строки. Здобувач, який не з'явився без поважної причини на екзамен, вважається таким, що має підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження екзамену для ліквідації підсумкової академічної заборгованості (FX) допускається двічі: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів відповідної кафедри. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F має право повторно опанувати освітній компонент.

– щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності які регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ. На факультеті функціонує Комісія з академічної доброчесності, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотримання норм та принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Обов'язковими вимогами є: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної і наукової діяльності. Процедура розгляду порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти регламентована Кодексом академічної доброчесності ПДАУ.

– щодо використання інструментів штучного інтелекту:

Використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі здійснюється відповідно до Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету. Студент при опануванні дисципліни може використовувати продукт згенерований ШІ, але при цьому несе особисту відповідальність за зміст та результати роботи, підготовленої із використанням систем штучного інтелекту. Використання ШІ не звільняє студента від дотримання принципів академічної доброчесності, вимог законодавства щодо авторського права та захисту персональних даних, а також не повинно підміняти його самостійну пізнавальну діяльність. Факт використання системи штучного інтелекту під час підготовки академічної роботи підлягає обов'язковому розкриттю із зазначенням використаного інструмента та мети його застосування. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування завдань, візуалізації інформації для підготовки презентації. У разі використання у завданні текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання і презентацію за новою темою.

– щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про

порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Здобувач вищої освіти може опанувати рекомендований онлай-курс та перезарахувати здобуті результати навчання як частину навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, проте не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.

– щодо оскарження результатів оцінювання:

Порядок оскарження контрольних заходів урегульовано Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ. Результат оцінювання можна оскаржити не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Кінологія: утримання та годівля собак: навчальний посібник / В. А. Бурлака та ін. Житомир: Видавництво «Волинь», 2004. 412 с.

2. Основи ветеринарної медицини та зооінженерії в кінології : навчальний посібник. Хмельницький: Видавництво НАПВУ, 2001. 362 с.

3. Кінологічне забезпечення діяльності підрозділів Національної поліції України: інформ. довід. / О. І. Безпалова та ін. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2019. 139 с.

4. Дресирування собак: навчальний посібник / М. І. Гиль та ін. Одеса: ОДАУ, 2011. 320 с.

5. Основи кінології: навч. посіб. / В. В. Чмелюк та ін. Ун-т державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2019. 126 с.

6. Прайор К. Мистецтво виховання та дресирування. Київ: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. 320 с.

Допоміжні

1. Використання інспекторів-кінологів зі службовими собаками в охороні державного кордону: альбом схем / А. О. Афанасьєв, С. В. Серховець. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2014. 62 с.

2. Основи підготовки інспекторів-кінологів зі службовими собаками до пошуку вибухових речовин, зброї, боєприпасів: навчальнометодичний посібник / А. О. Афанасьєв, С. В. Серховець. Хмельницький : Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2014. 162 с.

3. Основи підготовки інспекторів-кінологів зі службовими собаками до

пошуку наркотичних засобів і психотропних речовин: навчально- методичний посібник / М. В. Вдовенко, А. О. Афанасьєв, С. В. Серховець. Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2016. 128 с.

4. Методичні рекомендації щодо підготовки та використання вартових собак Державній прикордонній службі України / А. О. Афанасьєв, С. В. Серховець, О. Д. Богданюк. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2014. 32 с.

Інформаційні ресурси

1. http://www.mon.gov.ua Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

2. www.nbuv.gov.ua Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.

3. http://uku.com.ua/ Кінологічна спілка України

4. Система дистанційного навчання Moodl.